

УДК 342.9

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-10\(24\)-253-263](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-10(24)-253-263)

Дасюк Віктор Володимирович аспірант кафедри приватного та публічного права, Київський національний університет технологій та дизайну, вул. Мала Шияновська (Немировича-Данченка), 2, м. Київ, 01011, тел.: (044) 256-29-98, <https://orcid.org/0009-0006-3549-9819>

СУБ'ЄКТИ ПРОВЕДЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ ТА ЇХ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. У статті визначено сутність та систему суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні, а також охарактеризовано їх правове регулювання.

Під суб'єктами проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні запропоновано розуміти органи публічної влади та громадськість, які наділені чинним законодавством правами, обов'язками і гарантіями у сфері проведення антикорупційної експертизи. Суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні класифіковано на суб'єктів владних повноважень та суб'єктів, які не наділені владними повноваженнями. До суб'єктів владних повноважень віднесено: Міністерство юстиції України; Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики; Національне агентство з питань запобігання корупції, а до суб'єктів, які не наділені владними повноваженнями – громадськість (фізичні особи, громадські об'єднання, юридичні особи). Відповідно до чинного законодавства наведені вище суб'єкти антикорупційної експертизи наділяються повноваженнями, які реалізують в межах своєї компетенції. Зроблено висновок, що Міністерство юстиції України та Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики здійснюють антикорупційну експертизу обов'язково, а Національне агентство з питань запобігання корупції та громадськість за власною ініціативою.

Серед шляхів удосконалення правового регулювання суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні виділено такі: 1) передбачити у Положенні про Міністерство юстиції України, що Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань здійснює також антикорупційну експертизу нормативно-правових актів; 2) прийняти Методологію проведення антикорупційної експертизи для Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики; 3) визначити на законодавчому рівні проведення антикорупційної експертизи в органах місцевого самоврядування.

Ключові слова: антикорупційна експертиза, публічне адміністрування, суб'єкти проведення антикорупційної експертизи, правове регулювання, корупція.

Dasiuk Viktor Volodymyrovych Postgraduate at the Department of private and public law, Kyiv National University of Technologies and Design, Mala Shyianovska St. (Nemyrovycha-Danchenka), 2, Kyiv, 01011, tel.: (044) 256-29-98, <https://orcid.org/0009-0006-3549-9819>

SUBJECTS OF ANTI-CORRUPTION EXPERTISE IN THE PUBLIC ADMINISTRATION AND THEIR LEGAL REGULATION

Abstract. The article defines the essence and system of subjects of anti-corruption expertise in public administration, and also characterizes their legal regulation.

The subjects of anti-corruption expertise in public administration are proposed to be understood as public authorities and the public, which are endowed by the current legislation with rights, obligations and guarantees in the field of anti-corruption expertise. Subjects of anti-corruption expertise in public administration are classified into subjects of authority and subjects that are not endowed with authority. Subjects of authority include: Ministry of Justice of Ukraine; Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on anti-corruption policy; The National Agency for the Prevention of Corruption, and the public (individuals, public associations, legal entities) for entities that are not empowered. In accordance with the current legislation, the above-mentioned subjects of anti-corruption expertise are granted powers that they exercise within their competence. It was concluded that the Ministry of Justice of Ukraine and the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on anti-corruption policy carry out anti-corruption expertise necessarily, and the National Agency for the Prevention of Corruption and the public on their own initiative.

Among the ways of improving the legal regulation of the subjects of anti-corruption expertise in public administration, the following are highlighted: 1) provide in the Regulations on the Ministry of Justice of Ukraine that the Ministry of Justice of Ukraine, in accordance with the tasks assigned to it, also carries out anti-corruption expertise of normative legal acts; 2) adopt the Methodology of anti-corruption expertise for the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on anti-corruption policy; 3) determine at the legislative level the conduct of anti-corruption expertise in local self-government bodies.

Keywords: anti-corruption expertise, public administration, subjects of anti-corruption expertise, legal regulation, corruption.

Постановка проблеми. Одним із дієвих засобів запобігання корупції є антикорупційна експертиза, яка проводиться з метою виявлення в чинних нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення [1]. У проведенні антикорупційної експертизи беруть участь різні суб'єкти, які відрізняються одне від одного своїм правовим статусом. Кожен суб'єкт здійснює антикорупційну експертизу в межах встановленої законодавством компетенції. У зв'язку з цим постає питання з'ясування системи та особливостей правового регулювання суб'єктів проведення антикорупційної експертизи, адже від цього залежить їх здатність ефективно забезпечувати захист нормативно-правових актів від корупціогенних норм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання антикорупційної експертизи як одного зі способів запобігання корупції було предметом досліджень таких учених, як О.Р. Дашковська, Л.М. Корнута, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, М.О. Лисенко, І.О. Луговий, Д.Г. Михайленко, В.Л. Ортинський, Р.О. Рева, Н.В. Сметаніна, С.О. Шатрава та ін., проте відсутність єдиного підходу до розуміння суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні вказує на необхідність проведення дослідження з означеної проблематики.

Метою статті є визначити сутність та систему суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні, охарактеризувати їх правове регулювання.

Виклад основного матеріалу. Суб'єкти проведення антикорупційної експертизи визначені в ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» [1]. До них віднесено: Міністерство юстиції України; Комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією; Національне агентство з питань запобігання корупції; фізичні особи, громадські об'єднання, юридичні особи. Вся сукупність суб'єктів проведення антикорупційної експертизи поділяється на дві групи. Критеріями поділу є: а) правова природа суб'єкта щодо наявності владних повноважень; б) рівень імперативності щодо права на експертизу [2, с. 454].

За правовою природою (наявністю чи відсутністю владних повноважень) доцільно виділяти суб'єктів владних повноважень (Міністерство юстиції України; Комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією; Національне агентство з питань запобігання корупції) та суб'єктів, які не наділені владними повноваженнями (фізичні особи, громадські об'єднання, юридичні особи). За рівнем імперативності щодо права на антикорупційну експертизу суб'єкти поділяються на: 1) таких, що здійснюють антикорупційну експертизу обов'язково; 2) таких, що здійснюють антикорупційну експертизу за власним

розсудом. Суб'єктами, що здійснюють антикорупційну експертизу обов'язково (проведення антикорупційної експертизи є їх обов'язком і здійснюється ними на постійній основі) є: а) Міністерство юстиції України і б) Комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією (Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики). Суб'єктами, що здійснюють антикорупційну експертизу за власним розсудом є: а) Національне агентство з питань запобігання корупції; б) громадськість (громадська антикорупційна експертиза) [3, с. 10-11].

Відповідно до чинного законодавства наведені вище суб'єкти антикорупційної експертизи наділяються повноваженнями, які реалізують в межах своєї компетенції.

Міністерство юстиції України обов'язково здійснює антикорупційну експертизу усіх нормативно-правових актів та їх проектів, крім антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, що вносяться на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України, яка здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції. Сукупність нормативно-правових актів, які підлягають антикорупційній експертизі Міністерством юстиції України розділяють на дві групи. До першої включені: а) закони України; б) акти Президента України; в) акти Кабінету Міністрів України. До другої – нормативно-правові акти державних органів, які підлягають державній реєстрації [3, с. 11].

Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів здійснюється Міністерством юстиції України згідно із затвердженим ним щорічним планом. Вказана експертиза здійснюється щодо законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України у таких сферах: 1) прав та свобод людини і громадянина; 2) повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 3) надання адміністративних послуг; 4) розподілу та витрачання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів; 5) конкурсних (тендерних) процедур [1].

Антикорупційна експертиза чинних нормативно-правових актів, сформованих на підставі пропозицій, що надійшли від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та громадян проводиться структурними підрозділами апарату Міністерства юстиції відповідно до компетенції. За результатами антикорупційної експертизи чинного нормативно-правового акта Міністерство юстиції готує висновок антикорупційної експертизи чинного нормативно-правового акта та надсилає його на розгляд Кабінету Міністрів України. Для здійснення антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів Міністерство юстиції може залучати в установленому порядку

фахівців державних органів, інших підприємств, установ, організацій, а також експертів міжнародних організацій, представників громадських об'єднань (за згодою). Результати антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів протягом десяти календарних днів оприлюднюються на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України [4].

Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів проводиться як складова частина їх правової експертизи структурними підрозділами апарату Міністерства юстиції, до повноважень яких віднесено проведення правової експертизи. Результати проведення антикорупційної експертизи проекту нормативно-правового акта відображаються у висновку Міністерства юстиції за результатами його правової експертизи, в якому робиться загальний висновок щодо наявності корупціогенних факторів та подаються пропозиції щодо можливих шляхів доопрацювання проекту нормативно-правового акта у разі їх виявлення. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів державних органів, нормативно-правові акти яких підлягають державній реєстрації, здійснюється під час такої реєстрації. Результати антикорупційної експертизи нормативно-правового акта зазначаються у висновку про державну реєстрацію, доопрацювання, відмову в державній реєстрації відповідного акта [4].

Методичною основою здійснення Мін'юстом антикорупційної експертизи є Методологія проведення антикорупційної експертизи, що визначає типові види, критерії та способи оцінки, а також способи виявлення та усунення корупціогенних факторів у нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів. Під час проведення антикорупційної експертизи здійснюються виявлення та оцінка таких корупціогенних факторів: 1) нечітке визначення функцій, прав, обов'язків і відповідальності органів державної влади та місцевого самоврядування, осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 2) створення надмірних обтяжень для одержувачів адміністративних послуг; 3) відсутність або нечіткість адміністративних процедур; 4) відсутність чи недоліки конкурсних (тендерних) процедур [5].

У разі виявлення при проведенні експертизи техніко-юридичних недоліків нормативно-правового акта, проекту нормативно-правового акта особа, яка проводить експертизу, вказує на них, як на корупціогенні фактори. До таких недоліків належать: 1) юридичні колізії нормативних приписів, що містяться в одному нормативно-правовому акті або в різних нормативно-правових актах, у тому числі невідповідність змісту нормативних приписів нормативно-правового акта, проекту нормативно-правового акта положенням нормативно-правового акта, який має вищу юридичну силу; 2) розробка проекту нормативно-правового акта, видання (прийняття) нормативно-правового акта органом (особою, уповноваженою на виконання функцій

держави або місцевого самоврядування) з перевищенням своєї компетенції; 3) порушення встановленої форми нормативно-правового акта, проекту нормативно-правового акта; 4) порушення вимог нормопроектувальної техніки; 5) технічні помилки в тексті, пропущення слів тощо [5].

Необхідно відмітити, що у Положенні про Міністерство юстиції України серед завдань цього центрального органу виконавчої влади йдеться лише про правову експертизу проектів законів, інших актів законодавства, які подаються на розгляд Кабінету Міністрів України, та проектів законів, які подаються на розгляд Верховної Ради України іншими суб'єктами права законодавчої ініціативи, нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а також нормативно-правових актів, що підлягають державній реєстрації [6]. На наш погляд, доцільно було б у Положенні про Міністерство юстиції України уточнити, що Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань здійснює також антикорупційну експертизу нормативно-правових актів.

Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики обов'язково здійснює антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів, внесених на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України. Крім цього, відповідно до ст. 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики зобов'язаний проводити антикорупційну експертизу та готувати експертні висновки про відповідність вимогам антикорупційного законодавства кожного проекту нормативно-правового акту, що вноситься на розгляд Верховної Ради України незалежно від виду акту та суб'єкта ініціювання [7].

Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики проводить антикорупційну експертизу відповідно до Методології проведення антикорупційної експертизи, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 24 квітня 2017 року № 1395/5. Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики також визначає відповідність нормативно-правового акта вимогам антикорупційного законодавства, а саме: Закону України «Про запобігання корупції»; Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»; Закону України «Про запобігання та протидію, легалізації відмивання доходів одержаних злочинним шляхом або фінансуванню тероризму»; Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» [8].

За результатами проведення антикорупційної експертизи Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики готує висновок щодо відповідності або невідповідності нормативно-правового акту вимогам антикорупційного законодавства, що оформлюється у формі проекту рішення, який обов'язково має містити: висновок щодо відповідності (невідповідності)

проекту акта вимогам антикорупційного законодавства або щодо наявності корупціогенних факторів (ризиків); стислий виклад позицій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, експертів щодо відповідного проекту акта - у разі надходження таких позицій; у разі виявлення невідповідності проекту акта вимогам антикорупційного законодавства та/або наявності корупціогенних факторів - обґрунтування конкретної норми (норм) проекту акта, яка не відповідає нормам антикорупційного законодавства та/або містить корупціогенні фактори; пропозиції щодо усунення виявлених невідповідностей у проекті акта або обґрунтування неможливості усунення таких недоліків; узагальнюючу рекомендацію щодо подальшого розгляду проекту акта (ухвалення, відхилення, повернення на доопрацювання тощо). У разі, якщо при підготовці проекту рішення Комітету у проекті акта виявлено невідповідність вимогам антикорупційного законодавства та/або корупціогенні фактори, секретаріат Комітету повідомляє про це суб'єкта права законодавчої ініціативи та запрошує його до участі у засіданні Комітету для розгляду відповідного проекту акта [8].

Зважаючи на те, що при проведенні антикорупційної експертизи Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики користується Методологією проведення антикорупційної експертизи, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 24 квітня 2017 року № 1395/5, доцільно цьому Комітету прийняти власну Методологію проведення антикорупційної експертизи.

Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів, що вносяться на розгляд Верховної Ради України або Кабінету Міністрів України, за власною ініціативою. Для проведення Національним агентством з питань запобігання корупції антикорупційної експертизи Кабінет Міністрів України надсилає йому проекти усіх відповідних нормативно-правових актів. Національне агентство з питань запобігання корупції інформує відповідний комітет Верховної Ради України або Кабінет Міністрів України про проведення антикорупційної експертизи відповідного проекту нормативно-правового акта, що є підставою для зупинення процедури його розгляду або прийняття, але на строк не більше десяти днів. Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює періодичний перегляд законодавства на наявність у ньому корупціогенних норм та надає Міністерству юстиції України пропозиції щодо включення їх до плану проведення антикорупційної експертизи [1].

Крім цього, до Національного агентства з питань запобігання корупції можуть звертатись центральні органи виконавчої влади, що є розробниками проектів нормативно-правових актів з проханням здійснити антикорупційну експертизу їх акта. Ця процедура відбувається одночасно з поданням

відповідного проекту акта до Мін'юсту для здійснення правової експертизи. Національне агентство з питань запобігання корупції визначає необхідність здійснення антикорупційної експертизи та приймає або не приймає рішення щодо здійснення антикорупційної експертизи. Якщо ж є необхідність здійснення антикорупційної експертизи, Національне агентство з питань запобігання корупції протягом трьох днів з дня отримання звернення має проінформувати про прийняте рішення розробника та Кабінет Міністрів України [9].

Антикорупційна експертиза, яка проводиться Національним агентством з питань запобігання корупції, складається з двох етапів: 1) проведення моніторингу проектів актів на предмет наявності в них ознак, що вказують на необхідність проведення експертизи; 2) проведення експертизи проекту акта [10].

Під час здійснення Національним агентством з питань запобігання корупції антикорупційної експертизи відбувається виявлення п'яти корупціогенних факторів: 1) неналежне визначення компетенції органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, повноважень осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 2) неналежне визначення змісту й обсягу прав чи обов'язків фізичних (юридичних) осіб; 3) юридична колізія в законодавстві; 4) використання правових конструкцій оціночного характеру; 5) ускладнення реалізації передбачених законодавством заходів із запобігання чи протидії корупції [10].

Слід зазначити, що Національне агентство з питань запобігання корупції перед проведенням антикорупційної експертизи здійснює моніторинг проектів нормативно-правових актів на наявність ознак, які можуть вказувати на можливі корупційні ризики проектів нормативно-правових актів. Тому Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює аналіз тільки тих нормативно-правових актів, які містять корупціогенні норми. Варто також зазначити, що Національне агентство з питань запобігання корупції має право проводити антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів після їх прийняття в першому читанні.

Відповідно до ст. 21 Закону України «Про запобігання корупції» громадські об'єднання, їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни в діяльності щодо запобігання корупції мають право проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів, отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій. За ініціативою фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб може проводитися громадська антикорупційна експертиза чинних нормативно-

правових актів та проектів нормативно-правових актів. Проведення громадської антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів, проектів нормативно-правових актів, а також оприлюднення її результатів здійснюються за рахунок відповідних фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб або інших джерел, не заборонених законодавством [1].

Суб'єктам громадської антикорупційної експертизи надано право: а) подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів; б) отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій. Наприклад, у Регламенті Кабінету Міністрів України передбачено, що за наявності поданих до Кабінету Міністрів України висновків чи рекомендацій в результаті здійснення громадської антикорупційної експертизи проекту акта, вказані рекомендації додаються до пояснювальної записки, без якої реєстрація проекту акта неможлива [9].

На відміну від обов'язкової антикорупційної експертизи, порядок проведення і методологія громадської антикорупційної експертизи в Україні зазнають мінімальних законодавчих обмежень. Так, законодавство України не встановлює обмежень щодо правового статусу, спеціальних дозволів чи інших вимог до суб'єктів громадської антикорупційної експертизи [11, с. 97].

Необхідно також зазначити, що при Міністерстві юстиції України функціонує Громадська рада, одним із завдань якої є проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів [12], а Національне агентство з питань запобігання корупції до проведення періодичного перегляду законодавства на наявність у ньому корупціогенних норм може залучати громадські об'єднання, наукові установи, в тому числі на умовах державного замовлення на підставі відкритого конкурсу [1]. Водночас слід вказати на те, що питання проведення антикорупційної експертизи на місцевому рівні залишені законодавцем поза увагою.

Висновки. Суб'єкти проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні – це органи публічної влади та громадськість, які наділені чинним законодавством правами, обов'язками і гарантіями у сфері проведення антикорупційної експертизи. Суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні доцільно поділяти на суб'єктів владних повноважень (Міністерство юстиції України; Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики; Національне агентство з питань запобігання корупції) та суб'єктів, які не наділені владними повноваженнями (громадськість). Міністерство юстиції України та Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики здійснюють антикорупційну експертизу обов'язково, а Національне агентство з питань запобігання корупції та громадськість за власною ініціативою. Серед шляхів удосконалення правового регулювання суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні доцільно виділити такі:

- 1) передбачити у Положенні про Міністерство юстиції України, що Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань здійснює також антикорупційну експертизу нормативно-правових актів;
- 2) прийняти Методологію проведення антикорупційної експертизи для Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики;
- 3) визначити на законодавчому рівні проведення антикорупційної експертизи в органах місцевого самоврядування.

Література:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#top>.
2. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за заг. ред. Т.О.Коломоєць, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Гельветика, 2019. 588 с.
3. Колпаков В.К. Систематика суб'єктів антикорупційної експертизи. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream>.
4. Порядок проведення антикорупційної експертизи, затвержений наказом Міністерства юстиції України від 18 березня 2015 року № 383/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15#Text>.
5. Методологія проведення антикорупційної експертизи, затвержений наказом Міністерства юстиції України від 24 квітня 2017 року № 1395/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#Text>.
6. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 року № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>.
7. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#top>.
8. Регламент розгляду Комітетом проектів нормативно-правових актів від 12 березня 2020 року. URL: https://crimcor.rada.gov.ua/news/Pravova_baza_diyalnosti_Komitetu/74140.html.
9. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text>.
10. Про затвердження Порядку проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції: наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 29 липня 2020 року № 325/20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0787-20#Text>.
11. Колпаков В. К. Громадська антикорупційна експертиза нормативно-правових актів та їх проектів: правова регламентація і порядок проведення. Світ без корупції: міф чи реальність : матеріали круглого столу (Харків, 4 жовтня 2017 р.). Харків: Точка, 2017. С.96-98.
12. Положення про Громадську раду при Міністерстві юстиції України від 16 травня 2011 року. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_38262.

References:

1. Pro zapobiganya korupcii: Zakon Ukraini vid 14 govnya 2014 roku № 1700-VII [On prevention of corruption, 14, 2014] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#top> [in Ukrainian].

2. Kolomoets, T.O., Kolpakov, V.K. (2019). Naukovo-practichiy komentar do Zakonu Ukraini «Pro zapobiganya korupcii» [Scientific and practical commentary on the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption»]. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
3. Kolpakov, V.K. (2019). Sistematika subjektiv antikorupciynoi ekspertizi [Systematics of subjects of anti-corruption expertise]. Retrieved from: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream> [in Ukrainian].
4. Poryadok provedenya antikorupciynoi ekspertizi, zatverdgeniy nakazom Ministersva usticii Ukraini vid 18 bereznia 2015 roku № 383/5 [The procedure for anti-corruption expertise, 3, 2015] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15#Text> [in Ukrainian].
5. Metodologia provedenya antikorupciynoi ekspertizi, zatverdgeniy nakazom Ministersva usticii Ukraini vid 24 kvitnya 2017 roku № 1395/5 [Methodology of anti-corruption expertise, 4, 2017] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#Text> [in Ukrainian].
6. Pro zatverdgenya Pologenya pro Ministersvo usticii Ukraini: postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 2 lipnya 2014 roku № 228 [On the approval of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine, 7, 2014] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
7. Pro Reglament Verhovnoi Radi Ukraini vid 10 lutogo 2010 roku № 1861-VI [About the Regulations of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2, 2010] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#top> [in Ukrainian].
8. Reglament rozgladu Komitetom proektiv normativno-pravovih aktiv vid 12 bereznia 2020 roku [Rules of procedure for consideration by the Committee of draft normative legal acts, 3, 2020] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: https://crimecor.rada.gov.ua/news/Pravova_baza_diyalnosti_Komitetu/74140.html [in Ukrainian].
9. Pro zatverdgenya Reglamentu Kabinetu Ministriv Ukraini: postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 18 lipnya 2007 roku № 950 [On approval of the Regulations of the Cabinet of Ministers of Ukraine, 7, 2007] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
10. Pro zatverdgenya Poryadku provedenya antikorupciynoi ekspertizi Nacionalnim agenstvom z pitan zapobiganya korupcii: nakaz Nacionalnogo agenstva z pitan zapobiganya korupcii vid 29 lipnya 2020 roku № 325/20 [On the approval of the Procedure for conducting anti-corruption expertise by the National Agency for the Prevention of Corruption, 7, 2020] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0787-20#Text> [in Ukrainian].
11. Kolpakov, V.K. (2017). Gromadska antikorupciyna ekspertiza normativno-pravovih aktiv ta ih proektiv: pravova reglamentacia i poradok provedenya [Public anti-corruption expertise of normative legal acts and their drafts: legal regulation and procedure]. *Svit bez korupcii: mif chi realnist*, 51, 96–98 [in Ukrainian].
12. Pologenya pro Gromadsku radu pri Ministersvi usticii Ukraini vid 16 travnya 2011 roku [Regulations on the Public Council under the Ministry of Justice of Ukraine, 5, 2011] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: URL: https://minjust.gov.ua/m/str_38262 [in Ukrainian].

